

ПИТАННЯ ЩОДО ВИМІРЮВАННЯ КОРУПЦІЇ У НАУКОВО-ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Богатирьов Іван Григорович

*доктор юридичних наук, професор,
заслужений діяч науки і техніки України,
професор кафедри права та правоохоронної діяльності,
Державний університет «Житомирська політехніка»
м. Житомир, Україна*

Питання вимірювання та подолання корупції у науково – освітнього процесу в умовах воєнного стану пов'язано з тим, що під час російсько-української війни в Україні відбулися науково – освітні зміни, коли велика кількість наукових і освітніх кадрів вимушені були виїхати у більш безпечне місце, зокрема в межах країни або за кордон. Залишила країну і майбутні абітурієнти.

Унаслідок збройної агресії р.ф проти України станом на кінець липня 2023 р. зруйновано 337, пошкоджено 3 199 закладів освіти [1]. На жаль, руйнація закладів освіти продовжується. На її відбудову держава, разом з іноземними партнерами виділяє великі кошти. Цим, іноді користуються ті хто хоче, нажитися за рахунок війни. Причини виникнення корупції у сфері освіти умовно можуть бути об'єднані у три групи:

1) об'єктивні причини, до яких належать низький рівень заробітної плати освітян, обмежена кількість місць на бюджетну форму навчання насамперед за престижними спеціальностями або в рейтингових вищих навчальних закладах, недосконалість законодавства, спрямованого на запобігання та протидію корупції;

2) суб'єктивні причини, а саме: розчарування й апатія з боку викладачів до навчального процесу, який є ускладненим відповідно до вимог Болонської системи і не приносить достатніх матеріальних винагород; відсутність пошани до викладацької роботи з боку студентів; замовчування студентами випадків давання і вимагання грошової чи іншої матеріальної винагороди;

3) об'єктивно-суб'єктивні причини, зокрема: відпрацьовування особою витрат у зв'язку із влаштуванням на викладацьку роботу, недостатні правові та соціальні гарантії захисту освітян [2].

Крім того, на вимірювання та подолання корупції у науково – освітнього процесу в умовах воєнного стану вплинув і той фактор, коли наукове і освітянське середовищем вимушене було втрати людей у зв'язку з їх станом здоров'я, ковідної пандемії або в результаті, загибелі під час окупації ворогом державою агресором р.ф. міст і сіл нашої країни.

І ще одно важливе питання, що в умовах воєнного стану змінилися підходи до відбудови закладів вищої освіти, котрі постраждали від артилерійських снарядів, ракет і бомб держави агресора рф. Отож, використання ЗВЮ інноваційних технологій в науковій та освітній галузі стало об'єктивною закономірністю, зумовленою новою парадигмою у навчанні і проведенні фундаментальних прикладних досліджень.

За статистичними даними, на початок 2023 р. в Україні функціонувало 13 875 закладів дошкільної освіти (ЗДО), 12 976 закладів загальної середньої освіти (ЗЗСО), 670 закладів професійної (професійно-технічної) освіти (ЗП(ПТ)О), 332 заклади вищої освіти (ЗВО), 740 закладів фахової передвищої освіти (ЗФПО). У цих закладах загалом навчалось близько 6,5 млн здобувачів освіти й працювало майже 0,7 млн педагогічних і науково-педагогічних працівників. У 2022/2023 н. р. статутна діяльність провадилася закладами освіти в очному, дистанційному та змішаному режимах [1].

Позитивним кроком для закладів середньої освіти МОН України в умовах війни було прийнято адекватне рішення щодо розробки відео уроки з предметів для конкретних класів, які потім було викладено в Інтернеті. Все це позитивно вплинуло освітній процес. Щодо ЗВО то у них з'явилася певна автономію, котра дозволила викладати навчальні дисципліни в Онлай.

Отож, питання вимірювання та подолання науково-освітнього процесу в умовах воєнного стану стало на порядок денний закладів освіти України у сіх рівнів, а тому стало розглядатися як ефективні та результативні нововведення у змісті, методах, засобах і формах навчання та виховання здобувачів вищої освіти в управлінні системою освіти, в організації науково-освітнього процесу.

Отже, саме російсько-українська війна поставила Міністерство освіти та науки перед фактом прийняття життєво необхідних, швидких та нестандартних інноваційних рішень у галузі освіти і науки.

В першу чергу, це інтенсивний пошук нових підходів до навчання, отримання нових освітніх послуг в умовах воєнного стану, зокрема : навчання в очному форматі, доступ до матеріальної бази університету, отримання практичних навичок майбутньої професії, використання ефективних педагогічних та інформаційних технологій.

Завдяки вимірювання та подолання науково-освітнього процесу в умовах воєнного стану в навчальних закладах освіти всі активніше викладачі стали упроваджувати інноваційна технології. Це до речі, спонукало до пошуку нових напрямів роботи ректорату, вченої ради та кафедри. Варто також зазначити, що і професорсько викладацький склад ЗВО і здобувачі вищої освіти теж перебуває у цьому активному пошуку, оскільки проблема навчання це проблема кожного учасника освітнього процесу.

Як бачимо, незважаючи на складні умови, в яких знаходиться освіта в Україні заклади освіти, продовжують працювати у відповідних режимах, і формують не тільки у середовищі професорсько-викладацького складу нове педагогічне мислення, нові педагогічні ідеї, а також надають освітні послуги для здобувачів вищої освіти шляхом застосування нових форм навчання та моделі організації освітнього процесу.

Література:

1. Освіта і наука України в умовах воєнного стану. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpnevakonferencija/2023/22.08.2023/Inform-analytic.zbirn-Osvita.v.umovah.voyenno>. (дата звернення 02.02.2024).

2. Коруption в системи вищої освіти : сутність причини та наслідки. Режим доступу: <https://baas.gov.ua/ua/proekty/articles/b/560-koruptsiya-v-sistemi-vishchoji-osviti-sutnist-prichini-ta-naslidki.html> (дата звернення 02.02.2024).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-358-6-5>

ОКРЕМІ АСПЕКТИ КВАЛІФІКАЦІЇ МАЙНОВИХ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Боровик Андрій Володимирович

*кандидат юридичних наук, доцент, віцепрезидент з наукової роботи,
Науково-дослідний інститут публічного права
м. Київ, Україна*

В сучасних умовах воєнного стану в Україні постає проблема захисту майнових прав людини. Сьогодні диктує нам нові реалії, що